

Nationellt centrum | mot
hedersrelaterat
våld och förtryck

Länsstyrelsen
Östergötland

Kurshandledning

Grundkurs om hedersrelaterat våld och förtryck

Innehåll

Inledning	3
Grundkurs om hedersrelaterat våld och förtryck	4
Webbkursen består av fyra kapitel:	4
Att utbilda om hedersrelaterat våld och förtryck	6
Att leda en grupp	8
Några snabba tips inför första gruppträffen	8
Ge alla utrymme	9
Så använder du grundkursen som kursledare	10
Förberedelser	10
Tidsåtgång	11
Fortsatt arbete	11
Stöd och fördjupning	12
Gruppträffarna	
Träff 1: Varför behövs kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck?	15
Träff 2: Varför ska vi samverka?	17
Träff 3: Tidigt förebygga, upptäcka och agera	19
Träff 4: Att bemöta och stödja	22
Checklista	25
Resultat av träff 1	25
Resultat av träff 2	27
Resultat av träff 3	29
Resultat av träff 4	31
Övriga lärdomar	32

Inledning

Kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck och våldets konsekvenser är viktigt för att kunna ge ett bra bemötande samt rätt stöd och hjälp till de som utsätts, men också för att som yrkesverksam kunna arbeta förebyggande. Grundkursen om hedersrelaterat våld och förtryck ger en grundläggande kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck, men det behövs även reflektion och samtal kopplat till den egna verksamheten för att kunskapen ska omvandlas till praktik.

Kurshandledningen riktar sig till dig som ska leda kompetenshöjande träffar med stöd av den webbaserade grundkursen om hedersrelaterat våld och förtryck (webbkursheder.se). Kanske ska du hålla i en diskussion vid en arbetsplatsträff, eller ansvara för en längre kurssatsning på er arbetsplats. Denna kurshandledning är framtagen för att fungera som ett exempel på hur du kan hålla i träffar som leder till ett gemensamt lärande på din arbetsplats. Längst bak finns också en checklista som stöd i verksamhetens fortsatta arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Grundkurs om hedersrelaterat våld och förtryck är en reviderad och utvecklad version av webbkursheder.se. Då kursen är förändrad gentemot den tidigare versionen rekommenderar vi dig att gå den nya kursen även om du gått den tidigare kursen. Detta för att bekanta dig med det nya upplägget och uppdatera dina kunskaper.

Grundkurs om hedersrelaterat våld och förtryck

Grundkurs om hedersrelaterat våld och förtryck är framtagen av Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (NCH) vid Länsstyrelsen Östergötland och ger en introduktion till hedersrelaterat våld och förtryck samt dess uttrycksformer. Målet är att stärka er som yrkesverksamma genom ökad kunskap och praktisk vägledning.

Varje kursdeltagare som slutför kursen kommer få ett personligt kursintyg och kan spara särskilt intressanta avsnitt för att skapa en egen kunskapsbank att återkomma till. Vi rekommenderar därför att alla som deltar i grupp gemensamma utbildningstillfällen parallellt också går kursen enskilt.

Webbkursen är kostnadsfri att använda och vänder sig i första hand till yrkesverksamma inom hälso- och sjukvård, socialtjänst, förskola och skola samt rättsväsende. Den är även till för dig som är aktiv inom civilsamhället eller på andra sätt arbetar med målgruppen utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Men också du som arbetar strategiskt som beslutsfattare, du som studerar eller har ett intresse av att lära dig mer om dessa frågor kan gå kursen.

Webbkursen består av fyra kapitel

Kapitel 1

Hedersrelaterat våld och förtryck är ett komplext problem som berör såväl hela samhället som enskilda individer. Kursens första kapitel ger dig en grundläggande förståelse för ämnet.

Kapitel 2

I kapitel två kommer du att få kunskap om uttrycksformer och konsekvenser för hedersrelaterat våld och förtryck. Kapitlet har ett

särskilt fokus på könsstympling, barnäktenskap och tvångs gifte samt bortföranden och lagstiftningen som är kopplad till dessa uttrycksformer.

Kapitel 3

Kapitel tre ska ge dig verktyg för att kunna möta målgruppen på ett kunskapsbaserat sätt. Kapitlet fokuserar på hur vi praktiskt kan arbeta med hedersrelaterat våld och förtryck inom vår yrkesroll och vad vi kan göra tillsammans.

Kapitel 4

Kapitel fyra sammanfattar vi det viktigaste i kursen och ger dig några ytterligare råd om hur du kan arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck. Du kommer också få göra ett slutligt test för att få ett intyg på att du har gått kursen.

Att utbilda om hedersrelaterat våld och förtryck

Att hålla i en kurs om hedersrelaterat våld och förtryck kan väcka många tankar och känslor. Det kan vara påfrestande att delta i den process som en ny förståelse för hedersrelaterat våld och förtryck kan innebära och ibland reagerar deltagare genom att exempelvis vara särskilt kritiska och ifrågasättande. Det bildas ett slags motstånd. Bland yrkesverksamma kan motstånd också uppstå i och med en ny insikt om hur man har agerat tidigare i sitt yrkesliv. Bristande kunskap kan ha lett till agerande som man nu känner osäkerhet eller ånger för. Motstånd och andra utmanande reaktioner kan också vara grundade i arbetsplatsens organisationskultur eller hur deltagaren uppfattar sin yrkesroll i relation till uppdrag och riktlinjer.

För dig som kursledare kan det vara stärkande att vara förberedd på att motstånd kan uppstå under en kurs och att det inte är någonting ovanligt i samband med en kurs om våld. Det finns dock några sätt att förebygga motstånd:

- Reflektera kring din egen förförståelse om hedersrelaterat våld och förtryck. Det kan hjälpa dig som kursledare att hantera eventuellt motstånd, och att ställa utvecklande frågor i samtalen.
- Var inkluderande och värna om ett respektfullt samtalsklimat.
- Var tydlig: gå igenom varför kursen anordnats, kursens avgränsningar, vad som kommer att tas upp och vad som inte tas upp
- Informera om de praktiska förutsättningarna för kurstillfället: till exempel hur mycket tid ni har till förfogande, eventuella pauser och liknande.

Det kan också finnas kollegor med egen erfarenhet av hedersrelaterat våld och förtryck i arbetsgruppen. Ett tips är därför att alltid utgå ifrån att alla former av erfarenheter kan finnas representerade i rummet. I

praktiken kan det innebära att inte prata om personer som är utsatta för hedersrelaterat våld som "de", som om dessa personer inte skulle kunna finnas bland "oss". Stanna också om möjligt kvar en stund efter kurstillfället ifall någon deltagare skulle behöva information om vilket stöd som finns att få. För att kunna hänvisa deltagare med egen erfarenhet av hedersrelaterat våld och förtryck vidare till stöd kan det vara bra att ha information om detta snabbt tillgängligt. Ta reda på vad det finns för stöd till utsatta i din kommun innan ni påbörjar kursen.

Att leda en grupp

Att leda en grupp med vuxna yrkesverksamma personer innebär att du har att göra med kompetenta personer som besitter mycket kunskaper inom sitt område – kanske mer kunskap än vad du själv har. Tillvarata tillfället genom att fånga upp deltagarnas kunskap och erfarenheter. Se på kursen som en process som ni går igenom tillsammans, där du ska lotsa gruppen framåt snarare än vara en kunskapsförmedlare.

Som kursledare handleder du dina deltagare genom att stödja deras lärande på flera olika sätt: du uppmuntrar till reflektion och leder diskussioner. En annan viktig uppgift är att se till att slutsatser eller obesvarade frågor tas om hand. Därför är det ett bra tips att vid varje träff utse någon som får till uppgift att anteckna exempelvis utvecklingsbehov som diskussionerna identifierat eller frågor som du och deltagarna inte har svar på.

Några snabba tips inför första gruppträffen

- Om du och deltagarna inte är bekanta med varandra sedan tidigare gå varvet runt för en kort presentation
- Diskutera tillsammans med deltagarna vilka förväntningar som finns på kursen
- Presentera det upplägg du planerat för kursen
- Kom gärna överens om några gemensamma "regler" för era diskussioner, till exempel att inte avbryta varandra och att låta alla komma till tals. Att påminna om målet med varför ni går kursen kan också vara ett sätt att behålla ett gott samtalsklimat, även om åsikterna går isär.
- När du får en fråga från en deltagare, fråga gärna om någon annan av deltagarna vill svara.

Ge alla utrymme

De individer som din grupp består av har med all sannolikhet olika förmåga och vilja att synas och ta plats i en grupp. Som kursledare har du ansvaret för att utrymmet fördelas i gruppen så att alla får komma till tals. Det kan innebära att uppmuntra lågmälda personer och att delvis hålla tillbaka personer som tar mycket plats. För att lyfta fram viktiga perspektiv och få alla deltagare att känna sig bekväma behöver du även ge uppmuntran och kommentera och omformulera sådant som sägs.

Det är också bra att använda olika typer av arbetssätt, till exempel rundor där alla får säga något och att ha övningar och diskussioner både i helgrupp, i mindre grupper eller i par. Kanske kan ni göra en del skriftliga övningar också, så att den som är mest bekväm med att uttrycka sig i skrift också får komma till tals på ett bra sätt. Här får du gärna vara kreativ och fundera ut vilka former och metoder som fungerar för just din grupp.

Så använder du grundkursen som kursledare

Du behöver inte ha en lång erfarenhet av att utbilda för att kunna hålla i kompetenshöjande träffar med stöd av grundkursen om hedersrelaterat våld och förtryck och denna handledning. Kurshandledningen ger förslag på upplägg, diskussionsfrågor och fallbeskrivningar kopplat till grundkursens olika kapitel. Syftet är att förankra teori till praktisk kunskap i verksamheten, men ni behöver ta ställning till om det finns andra sätt som passar bättre utifrån de förutsättningar som finns i er verksamhet. Du kan använda webbkursen på det sätt som bäst främjar fortsatt lärande och därmed är den öppen för anpassningar. Exempelvis kan ni utforma egna fallbeskrivningar eller ta exempel från er verksamhet att diskutera.

Det finns olika sätt att använda grundkursen för kompetenshöjande insatser i grupp. För att var och en ska få möjlighet att ta till sig informationen och reflektera utifrån egna förutsättningar, så rekommenderar vi att alla går kursen enskilt. Ni kan exempelvis varva enskilt kursdeltagande med gruppträffar eller först gå hela kursen enskilt för att därefter samlas för diskussioner och övningar. Som kursledare är det då bra vara tillgänglig som bollplank och att vara förberedd på att frågor och reaktioner kan komma mellan gruppträffarna.

Förberedelser

De olika delarna i grundkursen är olika långa och diskussionerna kommer även att ta olika lång tid. Därför är det bra att du i förväg tittar igenom det aktuella kapitlet eller avsnittet och gör en plan för utifrån hur omfattande du tror att diskussionerna blir i den grupp du ska träffa. Gå igenom frågorna innan träffen och fundera kring om diskussionsfrågor och fallbeskrivningar passar i verksamheten och för den grupp du ska träffa. Vid behov kan ni hoppa över, lägga till eller justera.

Frågorna i fallbeskrivningarna är menade att underlätta reflektion och samtal om det som beskrivs i fallen kopplat till er verksamhet. Diskussionsfrågorna i handledningen syftar till att vara ett stöd i att förankra kunskapen praktiskt i verksamheten, exempelvis genom strukturerade arbetssätt och rutiner.

Tidsåtgång

Ju mer erfaren du är som kursledare, desto lättare kommer du att ha att uppskatta tidsåtgången och vara flexibel i situationer som inte går som planerat. Ett förslag till dig som är mindre van att leda kurser är att ge två till tre minuter till deltagarna att diskutera en fråga sinsemellan och därefter fem till sju minuter för att gå igenom diskussionen tillsammans i helgrupp under ledning av dig. Prova dig fram och lär dig successivt. Gruppträffarna tar cirka en och en halv till två timmar, beroende på gruppens storlek, förkunskap och diskussionernas omfattning.

Fortsatt arbete

Från sida 24 och framåt finns en mall ni kan använda för att samla ihop resultatet av gruppträffen och samtalen. Mallen kan användas i verksamhetens fortsatta arbete med hedersrelaterat våld och förtryck.

Planera i tidigt stadium hur uppföljningen ska ske efter avslutad kursgenomgång. Detta för att dels fånga utvecklingsbehov, tidigare obesvarade frågor, dels för att höra mer om vilket resultat kursen bidragit till på individ- och verksamhetsnivå.

Stöd och fördjupning

Grundkursen och denna kurshandledning syftar till att ge er mer kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck och verktyg för att utveckla ert arbete. Kursen kommer att ge er svar men den kommer också att ge er nya frågor. Det är viktigt att ni samlar ihop dessa frågor efter varje träff och tar med er till nästa träff för att se om de är besvarade när kursen är slut. Vissa frågor kan vara viktiga att omhänderta i era rutiner i verksamheten. Ni kan behöva söka fördjupad kunskap och stöd i er egen organisation.

Hedersförtryck.se

Webbplatsen drivs av Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck, vid Länsstyrelsen i Östergötland. Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen Östergötland har ett uppdrag från regeringen att stödja och bidra till ett strategiskt, förebyggande och kunskapsbaserat arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck på nationell, regional och lokal nivå.

På webbplatsen hedersfortryck.se finns samlad information och länkar till vidare läsning. Här finns även samlade publikationer gällande hedersrelaterat våld och förtryck och dess uttrycksformer tvångsäktenskap, barnäktenskap och könsstympning, framtagna av olika myndigheter för specifika yrkesgrupper. Arbetar du inom förskola, skola, socialtjänst, hälso- och sjukvården eller rättsväsendet kan du här hitta vidare vägledning och kunskap om hur du ska arbeta i just din yrkesroll.

Könsstympning.se

Webbplatsen är framtagen av Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen Östergötland i samverkan med flera andra myndigheter inom ramen för ett regeringsuppdrag. Innehållet på koesstympning.se syftar till att öka kunskapen om brottet könsstympning och att få fler utsatta flickor och kvinnor att söka vård. Webbplatsen är en del av hedersfortryck.se.

Nationella stödtelefonen för yrkesverksamma

Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötland driver en nationell telefon för att stödja enskilda yrkesverksamma och nationella myndigheter i deras arbete med dessa frågor. Stödtelefonen finns till för aktörer som arbetar med hedersrelaterat våld och förtryck, så att de i sin tur kan hjälpa utsatta barn och vuxna. Om du ringer stödtelefonen för att få hjälp i ett specifikt ärende ska du tänka på att du måste aidentifiera ärendet och inte lämna personens namn eller personnummer. Telefonnumret är 010-223 57 60.

Stödlinjen Rätt att välja

Rätt att välja drivs av Nationellt centrum för kvinnofrid på uppdrag av Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. Den riktar sig till personer som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck samt deras närstående. Rätt att välja riktar sig till alla åldrar. Telefonnumret är 020-57 70 70.

Utrikesdepartementet

Både vuxna och barn som utsatts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck i utlandet kan kontakta en svensk ambassad eller Utrikesdepartementet (UD). UD har framför allt en samordnande roll och fungerar som kontaktlänk mellan den nödställda personen, ambassaden och myndigheter i Sverige.

Myndigheter är välkomna att kontakta UD:s sektion för familjekonfliktfrågors telefonlinje på 08-405 55 88. UD har även en jour där någon alltid svarar dygnet runt, årets alla dagar. Hit kan både myndighets- och privatpersoner vända sig i en akut nödsituation: 08-405 50 05.

Kontaktuppgifter till samtliga svenska ambassader och konsulat finns på: <https://www.swedenabroad.se/sv/>.

Regionala resurscentra

Regionala kommun- och myndighetsgemensamma resurscentra syftar till att samverka för att erbjuda anpassat och specialiserat stöd för barn,

unga och vuxna som är utsatta eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck.

De första resurscentra etablerades under 2018 i Gävleborg, Kronoberg, Norrbotten och Västra Götaland. Under 2021 påbörjade länen Dalarna, Skåne, Västmanland och Västernorrland resurscentraverksamheter. Utökandet av resurscentra har fortsatt och under 2023 tillkom sex nya län; Jämtland, Jönköping, Uppsala, Västra Götaland (verksamhet i Skaraborg och Älvsborg), Örebro och Östergötland. Under 2025 kommer ytterligare län tillkomma. I Stockholms län finns sedan 2013 resurscentrumet Origo.

För att få veta mer om det stöd som finns regionalt kontakta länsstyrelsen i aktuellt län. Kontaktuppgifter finns här: [Regionala resurscentra - \(hedersfortryck.se\)](https://www.regionala-resurscentra-hedersfortryck.se)

Gruppträffarna

Syftet med grundkursen är att skapa förutsättningar att tillsammans arbeta för att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra och att alla människor i Sverige ska få tillgång till sina grundläggande fri- och rättigheter. För att göra det behöver vi skapa en sammanhållen insatskedja genom att samverka, arbeta förebyggande, upptäcka och agera, ge ett bra bemötande och stöd och skydd.Handledningen syftar till att vara ett stöd i att omvandla den individuellt inhämtade kunskapen till praktisk handlingskraft i verksamheten. Målet är att ni som arbetsgrupp ska få stöttning i att identifiera hur ni kan utveckla och systematisera ert arbete utifrån er verksamhets möjligheter. Fyll i mallen på sida 25 och framåt som stöd.

Träff 1: Varför behövs kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck?

Första gruppträffen utgår från kapitel 1. Vad är hedersrelaterat våld och förtryck? och kapitel 2. Uttryck och konsekvenser.

Syftet med denna träff är att identifiera er verksamhets möjligheter inom området hedersrelaterat våld och förtryck. Under den här träffen är det relevant att diskutera eventuella behov av ytterligare kunskapsinhämtning.

Mål för träff 1

- Att ni identifierar möjligheter för er verksamhet att utveckla arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck.
- Att ni identifierar eventuellt ytterligare behov av kompetensutveckling utifrån er specifika verksamhet.

Upplägg

- Se film 1 "Vad är hedersrelaterat våld och förtryck"

Diskussionsfrågor för träff 1

1. Varför är det relevant i din yrkesroll att ha kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck?
2. Vilka är fördelarna med ökad kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck i er verksamhet?
3. Vilka situationer av hedersrelaterat våld och förtryck har du mött i din yrkesroll. Hur blev det för den utsatta och för dig som yrkesverksam?
4. I vilka situationer kan människor i en hederskontext komma i kontakt med er?
5. Vilka utmaningar har ni i ert arbete med hedersrelaterat våld och förtryck? Hur kan ni hantera dem?

Fallbeskrivning

Vill ni diskutera ytterligare vid träffen, välj en av fallbeskrivningarna i webbkursen.

Avsluta träffen:

Identifiera eventuellt obesvarade frågor, behov eller tankar. Kom överens om hur dessa ska hanteras. Fyll i mallen för gruppträff 1 på sida 25 och framåt i handledningen.

Träff 2: Identifiera samverkansparter

Andra gruppträffen utgår från avsnittet "Att samverka" i kapitel 3.
Att arbeta med hedersrelaterat våld och förtryck.

Syftet med denna träff är att identifiera viktiga samverkansparter i ert arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Samverkan ska bidra till att stärka era egna och varandras möjligheter i arbetet. Samverkan sker ofta på olika nivåer både strukturellt och på individnivå. Ni utgår ifrån vad som blir viktigt i er verksamhet.

Mål för träff 2

- Att ni identifierar viktiga samverkansparter.
- Att ni säkerställer att ni har en uppdaterad samverkansplan.

Upplägg

- Se [film 14 "Samverkan"](#)

Diskussionsfrågor för träff 2

1. Vilka andra samhällsaktörer (offentliga eller ideella) kan ha en viktig funktion för de utsatta ni möter i er verksamhet?
2. Hur behöver samverkan mellan er och andra aktörer se ut? Vilka hinder finns det, och hur kan man ni hantera dem eller arbeta bort dem?
3. Hur ser det ut lokalt där ni arbetar, vilken samverkan finns mellan relevanta aktörer för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck?
4. Finns det utvecklingsbehov när det gäller samverkan kring hedersrelaterat våld och förtryck lokalt hos er? Hur kan ni agera för att få till nödvändig samverkan?

Fallbeskrivning

Vill ni diskutera ytterligare vid träffen, välj en av fallbeskrivningarna i webbkursen.

Avsluta träffen:

Identifiera eventuellt obesvarade frågor, behov eller tankar. Kom överens om hur dessa ska hanteras. Fyll i mallen för gruppträff 2 på sida 27 och framåt i handledningen.

Träff 3: Tidigt förebygga, upptäcka och agera

Tredje gruppträffen utgår från avsnitten "Att tidigt förebygga" och "Att upptäcka och agera" i kapitel 3. *Att arbeta med hedersrelaterat våld och förtryck*.

Syftet med denna träff är att skapa en förståelse och planering för hur ni kan bidra i det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Det är också viktigt att ni i er verksamhet skapar en struktur som synliggör utsatthet och agerar vid upptäckt.

Mål för träff 3

- Att ni identifierar hur ni arbetar förebyggande eller ska arbeta förebyggande.
- Att ni vet hur ni gör för att upptäcka hedersrelaterat våld och förtryck, exempelvis genom att ställa frågor.
- Att ni vet och känner trygghet i hur ni bör agera vid upptäckt av hedersrelaterat våld och förtryck.

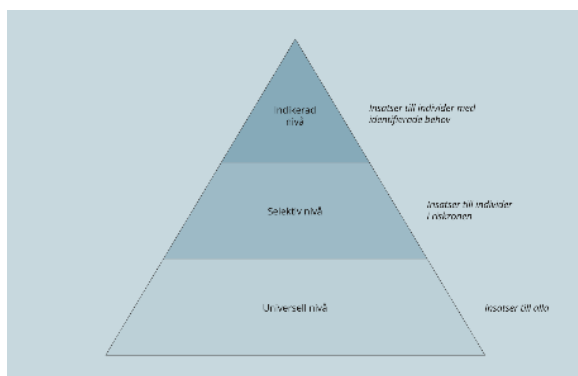
Upplägg

- Se film 16 "Att tidigt förebygga hedersrelaterat våld och förtryck" och film 17 "Att upptäcka och agera"

Diskussionsfrågor för träff 3

1. Hur tror ni hedersnormer tar sig uttryck för en flicka/pojke respektive kvinna/man, d.v.s. vilken påverkan har ålder och kön på uttrycket?
2. Hur kan ni, i er verksamhet, upptäcka signaler på att någon lever med hedersnormer och vad kan ni göra då?
3. Hur kan ni arbeta för att uppmärksamma särskilt utsatta grupper som lever med hedersrelaterat våld och förtryck?
4. Hur kan ni motverka hedersnormer inom ramen för er verksamhet?
5. Hur kan ni förebygga att hedersrelaterat våld och förtryck uppstår eller återupprepas?

Ta hjälp av preventionspyramiden i diskussionen om hur ni kan arbeta förebyggande.

- Indikerad nivå: till exempel skyddat boende eller kommunens uppdrag kring våldsutövare
- Selektiv nivå: till exempel att arbeta särskilt med en grupp som har riskbeteende och ge dem insatser för att förändra ett normbrytande beteende
- Universell nivå: till exempel insatser som föräldraskapsstöd eller skolans normkritiska arbete

Fallbeskrivning

Vill ni diskutera ytterligare vid träffen, välj en av fallbeskrivningarna i webbkursen.

Avsluta träffen:

Identifiera eventuellt obesvarade frågor, behov eller tankar. Kom överens om hur dessa ska hanteras. Fyll i mallen för gruppträff 3 på sida 29 och framåt i handledningen.

Träff 4: Att bemöta och stödja

Fjärde gruppträffen utgår från avsnitten "Att bemöta" och "Att stödja" i kapitel 3. *Att arbeta med hedersrelaterat våld och förtryck*.

Syftet med denna träff är att ni ska känna trygghet i bemötande och agerande för att målgruppen utsatta ska få rätt stöd och hjälp.

Mål för träff 4

- Att ni identifierar vad ett bra bemötande är i er verksamhet och när kommunikation kan upplevas som svårt.
- Att ni identifierar hur ni kan arbeta mot stereotypa föreställningar som kan finnas i arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck, utan att bli passiva.
- Att ni vet och känner trygghet i hur ni bör och ska agera vid identifierad utsatthet av hedersrelaterat våld och förtryck.

Upplägg

- Se film 21 "Att bemöta" och film 22 "Att stödja"

Diskussionsfrågor för träff 4

1. Vad är viktigt att tänka på i er verksamhet för att personer som lever med hedersnormer ska känna tillit och våga berätta om de behöver stöd och hjälp?
2. Har ni exempel på vanliga föreställningar om hedersrelaterat våld och förtryck? Hur kan sådana föreställningar påverka bemötandet av personer som lever i en hederskontext?
3. Vilka rutiner har ni i er verksamhet om en person berättar om hedersrelaterat våld och förtryck alternativt om ni själva känner oro för att en person utsätts?
4. Vad blir viktigt för er att tänka på när ni agerar för en person vid identifierad utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck? (tänk på att ha en helhetssyn på situationen både utifrån kort och lång sikt).
5. På vilket sätt ska och kan ni agera för människor som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck?
6. Hur kan ni agera för människor som utsätter andra för hedersrelaterat våld och förtryck?

Fallbeskrivning

Vill ni diskutera ytterligare vid träffen, välj en av fallbeskrivningarna i webbkursen.

Avsluta träffen:

Identifiera eventuellt obesvarade frågor, behov eller tankar. Kom överens om hur dessa ska hanteras. Fyll i mallen för gruppträff 4 på sida 31 och framåt i handledningen.

Avslutning

Resultatet av gruppträffarna finns nu checklistan längst bak i handledningen. Nästa steg är att genomföra aktiviteterna i checklistan

och skapa en plan för uppföljning. Glöm inte att detta behöver vara levande processer och utvecklas vid behov.

Bra jobbat!

Checklista

Använda checklistan som ett stöd för att ta hand om resultaten av gruppträffarna och diskussionerna. Det är värdefulla erfarenheter och lärdomar som kan användas till att utforma ett strukturerat arbetssätt mot hedersrelaterat våld och förtryck i just er verksamhet.

Alla olika aktiviteter och steg i checklistan kanske inte är aktuella för er verksamhet, så läs igenom checklistan innan, prioritera det som är viktigast, lägg till frågor vid behov och stryk det som inte är relevant.

Resultat av träff 1

Vilka möjligheter har er verksamhet i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck? Ge två exempel.

Har ni behov av ytterligare kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck inom verksamheten?

Ja (svara på frågorna nedan)

Nej (gå vidare till nästa träff)

Finns det relevanta kunskapsstöd för er att ta del av (från er egna organisation eller från andra myndigheter eller aktörer)?

Ja (beskriv nedan)

Nej

Behövs det annan yrkesspecifik utbildning/kunskapshöjning?

- Vilka?

- Hur ska ni tillgodose behovet av ytterligare kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck?

Övriga frågor, reflektioner, lärdomar eller resultat av träff 1

Resultat av träff 2

Har ni identifierat andra aktörer ni skulle kunna samverka med i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck?

Ja (beskriv nedan)

Nej

Har ni en uppdaterad samverkansplan?

Ja (beskriv nedan)

Nej

Har ni fungerande samverkan med andra aktörer i ert arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck när det kommer till att

Förebygga

Ja (beskriv nedan)

Nej

Upptäcka

Ja (beskriv nedan)

Nej

Agera

Ja (beskriv nedan)

Nej

Hur ska ni jobba vidare med samverkan? (Detta kan handla om att kontakta möjliga samverkanspartner, utforma gemensamma samverkansplaner, skapa och implementera rutiner eller att systematiskt följa upp och utvärdera.)

Övriga frågor, reflektioner, lärdomar eller resultat av träff 2

Resultat av träff 3

Har ni identifierat hur ni kan arbeta förebyggande mot hedersrelaterat våld och förtryck?

Ja (beskriv nedan)

Nej

Har ni ett pågående förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck?

Ja (beskriv nedan)

Nej

Arbetar ni aktivt med att upptäcka hedersrelaterat våld och förtryck?

Ja (beskriv nedan)

Nej

Har ni rutiner som alla känner till och är trygga med, för hur ni ska agera vid upptäckt av hedersrelaterat våld och förtryck?

Ja (beskriv nedan)

Nej

Hur ska ni jobba vidare med att förebygga och upptäcka hedersrelaterat våld och förtryck?

Övriga frågor, reflektioner, lärdomar eller resultat av Träff 3

Resultat av träff 4

Har ni ett gemensamt förhållningssätt i bemötande av människor som är eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck?

Ja (beskriv nedan)

Nej

Har ni arbetssätt (exempelvis rutiner, samverkansplaner eller handlingsplaner) för hur ni ska agera i arbetet med människor som utsätts eller utsätter andra för hedersrelaterat våld och förtryck?

Ja (beskriv nedan)

Nej

Har ni struktur för att skapa trygghet nog att agera mot hedersrelaterat våld och förtryck? Det kan handla om handledning, aktuella rutiner, säkerhetsplaneringar, temadagar, med mera.

Ja (beskriv nedan)

Nej

Hur kan ni arbeta vidare med att bemöta och agera för människor som utsätts eller utsätter andra för hedersrelaterat våld och förtryck?

Övriga frågor, reflektioner, lärdomar eller resultat av träff 4

Övriga lärdomar

Övriga lärdomar eller resultat av Grundutbildningen mot hedersrelaterat våld och förtryck, egna frågor till gruppträffarna, eller annat av vikt

---
